

NOVE URBANE KRAJINE
RESOLUCIJA IFLA Europe - Bruselj, Belgija - Oktober 2025

V času, ko se evropska mesta soočajo z vse večjimi pritiski, je potreba po novem premisleku o naših urbanih krajinah večja kot kadarkoli prej. Danes več kot 75 % Evropejcev živi v urbanih območjih in ta številka še narašča. Gosto pozidana okolja, ki so bila nekoč simboli napredka in modernega sveta, zdaj razkrivajo svojo omejenost ob soočanju s podnebnimi spremembami, izgubljanjem biotske raznovrstnosti, družbeno fragmentacijo ter slabljenjem talnih in vodnih sistemov. V svetu betona in asfalta so ekološki procesi vse bolj ogroženi, izgublja se raščen teren, hidrološki cikli so moteni, zmanjšuje se biotska raznovrstnost in povečuje se fragmentacija habitatov, obenem pa rastejo potrebe po izboljševanju zdravja in povezanosti ljudi ter smisla naših življenj.

Mesta, ki so dolgo veljala za okolja priložnosti za vse, zdaj kažejo znake globokih neenakosti. Zgodovinski vzorci družbene nepravilnosti — izključevanje, ločevanje, tudi neenakovreden dostop do zelenih površin — so se razvili v nove oblike okoljskih neenakosti. Breme urbanih vročinskih otokov, onesnaženja in ekološkega siromašenja najbolj čutijo ranljive skupine: skupnosti z nizkimi prihodki, marginalizirane skupine in prihodnje generacije.

Vendar pa ta kompleksnost ponuja tudi velike priložnosti: imamo priložnost obnoviti naše urbane krajine kot žive, odporne in vključujoče prostore. Ključna je nova vizija — vizija, ki mesta dojema kot dinamične ekosisteme, v katerih narava, kultura in družba sobivajo in uspevajo. Krajinska arhitektura stoji in deluje v središču te preobrazbe. Kot prostorska disciplina z ekološkim znanjem in razumevanjem kulture je edinstveno usposobljena za usmerjanje prenove mest z na naravi temelječimi rešitvami, sodelovanjem skupnosti in celovitim sistemskim razmišljanjem.

Zavedamo se

- Urbane krajine niso več luksuz ali dodatna ureditev, ampak so bistvena infrastruktura za življenje, odpornost in prepoznavnost. Zato mora prilagajanje gosto pozidanih okolij temeljiti na celostnem razumevanju ekoloških procesov, kulturne identitete in družbene dinamike, v okviru katerih zemljišča niso zgolj zasedena in uporabljana, ampak so tudi upravljana, vzdrževana in negovana.
- V luči Evropskega zelenega dogovora, Strategije EU za biotsko raznovrstnost 2030, cilja ničelne neto letne rasti površin pozidanih zemljišč („No Net Land Take“) do leta 2050 in Uredbe o obnovi narave imajo krajinski arhitekti edinstveno sposobnost povezovanja političnih ambicij z realnimi možnostmi za spremembe v prostoru. S povezovanjem znanja o tleh, vodi, biotski raznovrstnosti ter javnem prostoru in človeških skupnostih so krajinski arhitekti ključni akterji pri oblikovanju revitaliziranih, vključujočih, podnebno odpornih in privlačnih mest. Krajinski arhitekti imajo vgrajen interdisciplinaren pristop, ki združuje prostorsko inteligenco z ekološko in kulturno občutljivostjo in je nepogrešljiv pri sodobnih premislekih o preobrazbi urbanega okolja v korist ljudi in planeta.

Pozivamo

- Evropske, nacionalne, regionalne in lokalne oblasti, strokovno javnost, izobraževalne institucije, zasebne deležnike in civilno družbo, da prepoznajo, podprejo in vključijo krajinsko arhitekturo kot ključno disciplino pri oblikovanju »novih evropskih urbanih krajin« (New Urban Landscapes of Europe).

Zavezuje se

- Spodbujati prenovu urbanih krajin kot vitalnih, vključujočih in odpornih sistemov.
- Razvijati interdisciplinarno sodelovanje, spodbujati inovacije ter se zavzemati za vključevanje ekoloških in družbenih vrednot na vseh ravneh urbane preobrazbe.
- Sodelovati s skupnostmi, odločevalci in prihodnjimi generacijami v duhu skrbstva, poguma in ustvarjalnosti.
- Delovati, da bodo »nove evropske urbane krajine« postale temelj evropske trajnostne prihodnosti in zagotovile, da nobena sosenska, nobena reka, nobeno drevo in nobena skupnost ne bo zapostavljena v obsežnem procesu prilagajanja, ki je pred nami.

Pozivamo

- K temeljiti spremembi načina načrtovanja, oblikovanja in upravljanja mest — k premiku od blaženja posledic k pravi regeneraciji, od fragmentacije k povezovanju in od izkoriščanja k skrbništvu.
- Evropsko unijo, Evropsko komisijo, Evropski parlament, Direktorat za okolje EU, Direktorat za kmetijstvo EU, Svet Evrope, kolektiv Novi evropski Bauhaus, IUCN, Mednarodno združenje proizvajalcev hortikulturnih izdelkov (AIPH), države članice IFLA Europe, organe za nadzor in upravljanje Sredstev za ekološko prehodno obnovo ter druge okoljske deležnike:
 - da spodbujajo upravljanje sprememb v urbanem prostoru na način, ki omogoča razvoj in hkrati ohranja prepoznavnost in pri tem uporabljajo na naravi temelječe rešitve (Nature-based Solutions – NBS) ter spodbujajo razvoj sposobnosti obvladovanja zapletenih sprememb, ki so značilne za krajine z znanjem in izkušnjami krajinskih arhitektov;
 - da okrepijo pomen strateške, odgovorne, trajnostne, estetske in večfunkcijske rabe rastlin;
 - da obogatijo naše zelene in pozidane površine, upošteva, da biotska raznovrstnost ni le odraz obsega zelenih površin in kvantitativnih značilnosti mesta, ampak tudi odraz možnosti za ponovno povezovanje in ustvarjanje zelenih koridorjev med urbani zelenimi površinami in zaledji mest;
 - da bolje in jasneje prepoznajo poklic krajinskega arhitekta, okrepijo odnos med prostorskim in urbanističnim načrtovanjem, projektiranjem, gradnjo in upravljanjem tako, da stroki omogočijo aktivno sodelovanje pri upravljanju sprememb ter priznajo pomen strokovnega krajinsko arhitekturnega delovanja na vseh stopnjah in na vseh ravneh načrtovanja in upravljanja;
 - da na vseh svojih platformah in forumih sporočajo, da lahko krajinski arhitekti prispevajo k blaženju negativnih učinkov podnebnih sprememb in biotske krize in z obvladovanjem kompleksnih odnosov med človekom in naravo v naše okolje vnesejo nove funkcije, odpornost in lepoto;

- da zagotovijo odprto platformo z osnovnimi informacijami o poklicu krajinskega arhitekta;
- da poudarijo, da je možno samo s pomočjo naravnih značilnosti in procesov, ki jih zagotavljajo rastline in krajinska arhitektura ustvarjati zdrava, bivanju prijazna in trajnostna mesta za ljudi in druga živa bitja ter naravo kot celoto;
- da promovirajo pomen narave ter kakovostnega krajinskega načrtovanja in oblikovanja ter upravljanja urbane krajine za vzpostavljanje trajnostnega in odpornega ravnovesja za boljšo kakovost življenja ljudi in vseh drugih živih bitij.

V skladu z drugimi mednarodnimi in evropskimi besedili na to temo, kot so:

- The European Social Charter (CoE, 1961)
- The World Heritage Convention (UNESCO, Paris, 1972), whose Operative Guidelines first expressed the notion of cultural landscapes
- The Recommendation on Participation by the People at Large in Cultural Life and Their Contribution to It (UNESCO, Nairobi, 1976)
- Bern Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats and The Burra Charter: The Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance (CoE / ICOMOS, 1979)
- United Nations Convention on Biological Diversity (CBD, 1992)
- United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC, 1992)
- The Århus Convention (UNECE, 1998)
- Action Plan on Cultural Policies for Development (UNESCO, Stockholm, 1998)
- European Climate Change Programme (EU, 2000)
- European Landscape Convention (CoE, Florence, 2000)
- Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (UNESCO, 2003)
- Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions (UNESCO, 2005)
- Environmental Action Programme to 2020 (EU, 2013)
- European Union Framework for Climate and Energy 2020–2030 (EU, 2014)
- Invasive Alien Species Regulation (EU, 2014)
- 2030 Agenda for Sustainable Development (UN, 2015)
- Paris Agreement on Climate Change (UNFCCC, Paris, 2015)
- European Heritage Strategy for the 21st Century – Strategy 21 (CoE, 2017)
- Davos Declaration: Towards a High-Quality Baukultur for Europe (European Ministers of Culture, 2018)
- Report of the UN Special Rapporteur on Human Rights and the Environment (UN, 2018)
- The European Green Deal (EU, 2019)
- Farm to Fork Strategy (EU, 2020)
- The New European Bauhaus (EU, 2020–2021)
- European Climate Law (EU, 2021)
- EU Soil Strategy 2030 (EU, 2021)
- Reykjavík Declaration (CoE, 2023)
- Nature Restoration Law (EU, 2024)